

Afscheid van loonmatiging lost vele problemen op

Wim Boonstra

Ons land kent een lange traditie van loonmatiging. Deze was erop gericht om de loonkosten per eenheid product minder te laten toenemen dan die bij onze handelspartners. Dat helpt niet alleen onze exporteurs in het buitenland, maar het maakt het voor buitenlandse bedrijven lastiger om hun spullen in ons land te verkopen. Het gaat om dezelfde effecten die je kunt bereiken met een devaluatie (waardedaling) van

de munt, maar dan zonder de nadelen van hoge inflatie en rente.

Dit beleid heeft ons land in de loop der tijd geen windeieren gelegd, getuige onze krachtige exportpositie, al heeft het wel aan kracht ingeboet toen steeds meer landen het Nederlandse voorbeeld volgden. Verder is loonmatiging een beleid met bijwerkingen, want de binnenlandse bestedingen worden erdoor gedrukt. En het is een beleid dat zwakkere bedrijven beschermt. Want lage loonkosten per eenheid product kun je ook bereiken met een hogere arbeidsproductiviteit. Die kan omhoog via innovatie, waardoor minder arbeidsintensief kan worden gewerkt. In een context van vergrijzing en krimp van de beroepsbevolking zijn sowieso minder mensen beschikbaar en zal schaarse arbeid ook nog eens duur worden.

In de Macro Economische Verkenning (MEV), die rond Prinsjesdag is gepubliceerd

pleit het Centraal Planbureau (CPB) voor versnelling van de loonstijging. Dit markeert een opmerkelijke ommezwaai in de beleidsaanbevelingen van het CPB, waarbij het een logische consequentie heeft getrokken uit de huidige eurocrisis. Onze concurrentiepositie is te goed geworden.

De problemen van de zwakkere lidstaten van de eurozone zijn veel breder dan de overheidsfinanciën alleen. In het algemeen hebben zij een slechte concurrentiepositie en een zwakke handelsbalans. Anders dan in het pre-eurotijdperk kunnen zij dit niet meer corrigeren via hun wisselkoers en moeten zij hun concurrentiepositie daadwerkelijk versterken. Dat

CPB trekt logische conclusie dat hogere loonstijging bijdraagt aan de convergentie binnen de eurozone

zal een cultuuromslag markeren. Maar dat gaat wel om een langdurig proces, waarvan de vruchten pas op langere termijn zichtbaar zullen zijn.

Nu zijn concurrentieposities per definitie relatieve grootheden. Als een land zijn concurrentiepositie verbetert, gaat dat per definitie ten koste van de handelspartners. Net als bij een devaluatie. Dus als onze politici de Grieken en Italianen oproepen om hun concurrentiepositie te versterken zeggen zij, wellicht zonder het zelf te beseffen, ook dat de onze dus slechter moet worden. Vroeger, toen we de gulden nog hadden, werd deze eens in de zoveel tijd gerevalueerd (in waarde verhoogd), waarbij een deel van de loonmatiging weer teniet werd gedaan. Dat kan ook niet meer.

Internationale organisaties, zoals het IMF, roepen over-schotlanden zoals Nederland en Duitsland bij voortduring op om hun economieën te stimuleren.

Onze overheid staat hier huiverig tegenover. Terecht, want als land mogen we dan een overschot hebben (op de lopende rekening van de betalingsbalans), de overheid heeft dat niet. En in Duitsland is dat niet anders. Verder moet iedere vorm van stimulering vanuit de overheidsbegroting in de toekomst weer ongedaan worden gemaakt, via bezuinigingen, lastenverzwaring en/of inflatie. Dus trekt het CPB de logische conclusie dat een hogere loonstijging een beter alternatief is. Het stimuleert de binnenlandse bestedingen, dus het mkb zal blij zijn. Het maakt de convergentie binnen de eurozone eenvoudiger, dus de onevenwichtigheden nemen sneller af. En wellicht versterkt het op langere termijn de structuur van onze economie als het de innovatie aanwakkert. Ten koste van de zwakkere bedrijven, dat wel.

.....
Wim Boonstra is chief economist bij Rabobank.